

ОТКРИВАМО:
ПРОЕКАТ НАШИХ СТРУЧЊАКА

Суша ће се предвиђати месецима унапред

Фото Д. Дозет

СТРАНА 12.

НОВОСТИ ИСТРАЖУЈУ НАУЧНИЦИ НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ И ФИЗИЧКОМ ФАКУЛТЕТУ У СЛУЖБИ РАТАРА И ВОЋАРА

Фото: АП

Бранка Борисављевић

СУШУ И ПОПЛАВЕ ПРЕДВИЂАЋЕ 7 МЕСЕЦИ УНАПРЕД

За сѐтрајешке културе се израђују климатски модели Проф. Мандић: Дугорочне прогнозе неискоришћене

ОБИЛНЕ падавине, град или суша, ускоро више не би требало да задају главобољу пољопривредним произвођачима. Уз помоћ савремених модела за нумеричку прогнозу и одговарајућих статистичких метода на којима, у оквиру пројекта **Фонда за науку** IAPS, раде стручњаци са Пољопривредног и Физичког факултета Универзитета у Београду, ратари и воћари ће до седам месеци унапред знати какве им временске прилике долазе и тако планирати радове у пољу и воћњаку. Прогнозе ће

ТИМ ПРОФЕСОРА

У ОВАЈ пројекат укључени су Пољопривредни и Физички факултет Универзитета у Београду, а финансира га **Фонд за науку Србије** кроз **Програм за извршне пројекте** младих истраживача. У тиму је шест истраживача, од којих су троје метеоролози, а троје пољопривредници - проф. др Ана Вуковић Вимић, проф. др Зорница Ранковић Васић, проф. др Марија Ђосип, проф. др Драган Николић, сви са Пољопривредног факултета, и проф. др Владимир Бурђевић са Физичког факултета.

Фото: М. Ристић

ВИЗИЈА Уз проф. Мандић пројекат воде и стручњаци за метеорологију и пољопривреду

РАСПОРЕД ПАДАВИНА

ПРОФЕСОРКА Мандић (на слици) истиче и да се због све виших температура, почетак вегетације помера ка почетку године. Поједине фенофазе се убрзавају, што може довести, истиче професорка до смањења квалитета плодова: - Због померања распореда падавина, може доћи до неповољних временских услова током појединих фенофаза, кишна у току оплођења, а недостатак падавина у фазама кад су оне неопходне биљци или развоја биљних болести.

високом. На локацијама изабраних огледа, научници ће користити и нумерички модел, који предвиђа развој биљке у зависности од временских услова, па ће за те конкретне локације бити детаљнији информација.

- Највише штете биљној пољопривредној производњи у целини наносе суше, које су обично током летњих месеци праћене и високим температурама - наглашава проф. Мандићева. - Штете и губици од само једне суше, коју смо претрпели 2012. године, процењени су на око две милијарде долара. Поречења ради, укупне штете од катастрофалних поплава у 2014. су процењене на око 1,5 милијарди евра, од чега 120 милиона евра у сектору пољопривреде. У воћарству су значајне штете од про-

лећног мрза, на шта су посебно осетљиве оне врсте и сорте воћа које најраније цветају, пре свега кајсија и бресква. Град и олујни ветар наносе штету у свим гранама пољопривреде.

Наша саговорница истиче да је велики проблем што интензивне суше постају све чешће услед климатских промена.

ПРВИ ПОДАЦИ МОЋИ ЋЕ ДА СЕ КОРИСТЕ ОД ИДУЋЕ ГОДИНЕ

- У другој половини 20. века смо у Србији имали три такве суше за 50 година, а током последњих 20, чак седам - каже проф. Мандићева. - Очекујемо да ће се њихов интензитет и учесталост појављивања повећати у будућности.

Током прве фазе пројекта, који ће бити завршен следеће године, анализирали су метеоролошки подаци у Србији током две деценије. Од почетка пројекта на двадесетак одабраних огледних локација широм Србије прати се развој биљака, утицај временских прилика, принос и квалитет плода. Пре почетка вегетационе сезоне, почетком следеће године, продукти дугорочне прогнозе ће бити јавно доступни заинтересованим корисницима, преко веб-сајта, апликације и друштвених мрежа. ■

бити направљене за најраспрострањеније врсте воћа - шљиве, малине, трешње, сорти винове лозе. Такође и за стратешки важне житарице као што су кукуруз, пшеница, сунцокрет и поврће - паприку, пасуљ.

Како, за "Новости", открива др Мирјам Вујадиновић Мандић, ванредни професор на Пољопривредном факултету и руководилац пројекта, током последњих десетак година повећао се ризик од различитих временских непогода по биљну производњу.

Дугорочне прогнозе временских услова су недовољно искоришћен ресурс. Идеја је била да их приближимо пољопривредницима, дамо им алат који ће им омогућити да се прилагоде измененим климатским условима и заштите своју производњу.

Наша саговорница наводи да се за дугорочне прогнозе користе климатске пројекције, које се израчунавају помоћу нумеричких

модела компликованих компјутерских програма. Оне могу прилично добро да предвиде да ли ће наступајући месеци бити сушни или кишни, топли или хладни. Боље се прогнозирају појаве које заузимају већи простор и дуже трају, као што су, рецимо, суше.

- У раду полазимо од глобалних дугорочних прогноза за времена које се сва-

ког месеца за целу земалску кутлу раде у Европском центру за средњорочну прогнозу времена у Енглеској, и дају предвиђања времен-

ЗА ДВЕ ДЕЦЕНИЈЕ БИЛО СЕДАМ ЈАКИХ СУШНИХ ПЕРИОДА

ских прилика за наредних седам месеци - објашњава руководилац пројекта, - Милош Ристић, професор глобалну прогнозу своди-

мо на локални ниво, односно високу резолуцију. То је слично као кад са старог фото-апарата пређете на нови који има неколико пута бољу резолуцију, па су фотографије оштрије. Добијене резултате користимо да израчунамо биоклиматске индексе, који говоре како ће се биљка развијати током вегетације и да ли ће и у којим фазама развоја бити изложена условима које изазивају температурни или водни стрес.

Овакве информације ће бити доступне на просторној резолуцији од око осам километара, што се сматра

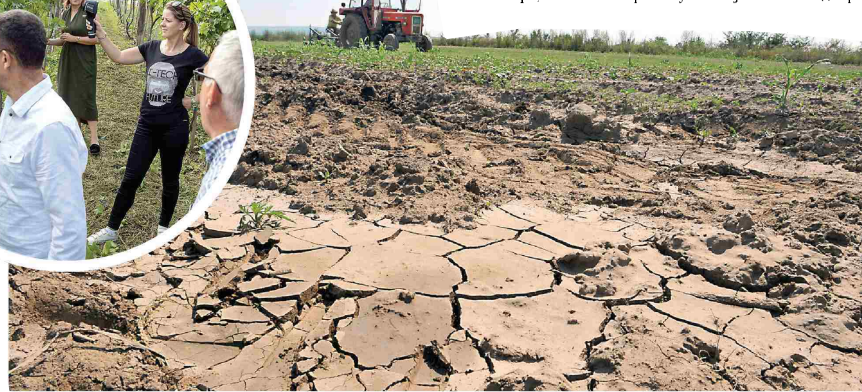

Фото: Д. Дош